

سرشناسه: بهرام‌نسب، محمدسهیل، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور: پرسش‌های مصاحبه‌ای برای مناسبت‌های قمری/ بهرام‌نسب.
مشخصات نشر: تهران: صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، مرکز پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری: ۱۶۰ ص.

شابک: 978-964-514-185-9

موضوع: روزهای خاص -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها
موضوع: ماه‌های قمری -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها
موضوع: اسلام -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها
شناسه افزوده: صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، مرکز پژوهش‌های اسلامی
رده بندی دهکده: ۱۰۰ پ ۹۳ ب ۳۵۷ / TA
ردیف دیوبند: ۲۹۷/۷۳
شماره کتابخانه ملی: ۲۳۷۴۷۱۴

پرسش‌های مصاحبه‌ای برای مناسبت‌های قمری

کد: ۱۶۳۵

نویسنده: محمدسهیل بهرام‌نسب
تهیه‌کننده و ناشر: مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما
صفحه‌آرا: اکرم سادات بنی‌زهره
طراح جلد: حمیدحاج‌مضان‌علی
نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۰
شمارگان: ۱۵۰۰
بها: ۲۸۰۰۰ ریال

حق چاپ برای ناشر محفوظ است
نشانی: قم، بلوار امین، مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما
تلفن: ۲۹۱۹۶۷۰ - ۰۲۵۱ دورنگار: ۲۹۱۵۵۱۰
تهران: خیابان جام جم، ساختمان شهید رهبر، طبقه زیرزمین
تلفن: ۲۲۰۱۴۷۳۸ - ۰۲۱ نمابر: ۲۲۱۶۴۹۹۷
دفتر خراسان: مشهد - خیابان امام خمینی (ره)، انتهای باغ ملی، ساختمان صبا، طبقه سوم
تلفن: ۲۲۱۵۱۰۸ - ۰۵۱۱ نمابر: ۲۲۱۵۱۰۶
www.irc.ir info@irc.ir
شابک: 978-964-514-185-9 / ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۴-۱۸۵-۹

فهرست مطالب

۹	 دیباچه
۱۱	 پیش‌گفتار
۱۳	بخش اول: ماه محرم
۱۳	 مناسبت اول: آغاز ماه محرم
۱۵	 مناسبت دوم: یکم تا هفتم محرم، هفته احیای امر به معروف و نهی از منکر
۲۰	 مناسبت سوم: نهم محرم، تاسوعای حسینی
۲۳	 مناسبت چهارم: دهم محرم، عاشورای حسینی
۲۸	 مناسبت پنجم: دهم محرم، انفجار بمب در حرم امام رضا (ع) در عاشورای حسینی (۱۳۱۵ ه. ق.)
۲۹	 مناسبت ششم: دوازدهم محرم، ورود کاروان اسیران کربلا به کوفه
۳۲	 مناسبت هفتم: ۲۵ محرم، شهادت امام سجاد (ع)
۳۴	 پرسش‌های تک‌واژه‌ای ماه محرم
۳۷	بخش دوم: ماه صفر
۳۷	 مناسبت اول: پنجم صفر، وفات حضرت رقیه (ع)
۳۸	 مناسبت دوم: هفتم صفر، ولادت امام کاظم (ع)

مناسبت سوم: بیستم صفر، اربعین حسینی علیه السلام..... ۴۲

مناسبت چهارم: ۲۸ صفر، روز رحلت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و شهادت امام حسن مجتبی علیه السلام..... ۴۳

مناسبت پنجم: سیام صفر، شهادت امام علی بن موسی الرضا علیه السلام..... ۵۲

بخش سوم: ماه ربیع الاول..... ۵۷

مناسبت اول: یکم ربیع الاول، هجرت تاریخی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله از مکه به مدینه و لیلۃ المیت..... ۵۷

مناسبت دوم: هشتم ربیع الاول، شهادت امام حسن عسکری علیه السلام (۲۶۰ هـ. ق.)..... ۵۸

مناسبت سوم: نهم ربیع الاول، آغاز امامت حضرت مهدی علیه السلام (۲۶۰ هـ. ق.)..... ۶۰

مناسبت چهارم: ۱۲ ربیع الاول، هفته وحدت..... ۶۴

مناسبت پنجم: هفدهم ربیع الاول، ولادت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله..... ۶۵

مناسبت ششم: بیستم ربیع الاول، ولادت امام جعفر صادق علیه السلام..... ۶۸

بخش چهارم: ماه ربیع الثانی..... ۷۱

مناسبت اول: هشتم ربیع الثانی، ولادت امام حسن عسکری علیه السلام..... ۷۱

مناسبت دوم: دهم ربیع الثانی، ولادت امام معصومه علیه السلام..... ۷۲

بخش پنجم: ماه جمادی الاول..... ۷۵

مناسبت اول: پنجم جمادی الاول، روز پرستار، ولادت حضرت زینب کبری علیه السلام..... ۷۵

مناسبت دوم: سیزدهم جمادی الاول، شهادت حضرت زهرا علیه السلام..... ۷۶

بخش ششم: جمادی الثانی..... ۸۱

مناسبت اول: سوم جمادی الثانی: سالروز شهادت حضرت زهرا علیه السلام..... ۸۱

مناسبت دوم: بیستم جمادی الثانی، ولادت حضرت زهرا علیه السلام، روز زن و هفته بزرگداشت مقام مادر..... ۸۱

مناسبت سوم: ولادت حضرت امام خمینی رحمته الله..... ۸۶

بخش هفتم: ماه رجب..... ۸۹

مناسبت اول: حلول ماه رجب (فضیلت و اهمیت این ماه)..... ۸۹

مناسبت دوم: یکم ماه رجب، میلاد امام محمدباقر علیه السلام..... ۹۰

مناسبت سوم: سوم رجب، شهادت امام هادی علیه السلام..... ۹۳

مناسبت چهارم: اولین شب جمعه ماه رجب، لیلۃ الرغائب (اولین پنجشنبه ماه رجب)..... ۹۵

مناسبت پنجم: دهم رجب، میلاد امام محمد تقی علیه السلام ۹۶

مناسبت ششم: دهم ماه رجب، ولادت حضرت علی اصغر علیه السلام ۹۸

مناسبت هفتم: سیزدهم ماه رجب، میلاد امیر مؤمنان علی علیه السلام (روز پدر و روز مرد) ۹۸

مناسبت هشتم: سیزدهم رجب، آغاز ایام البیض و سنت حسنه اعتکاف ۱۰۷

مناسبت نهم: بیست و پنجم رجب، سالروز شهادت حضرت موسی بن جعفر علیه السلام ۱۰۸

مناسبت دهم: بیست و ششم رجب، وفات حضرت ابوطالب علیه السلام ۱۰۸

مناسبت یازدهم: بیست و هفتم رجب، مبعث پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله (۱۳ سال قبل از هجرت) ۱۰۹

بخش ۵ نهم: ماه شعبان ۱۱۱

مناسبت اول: حلول شعبان ۱۱۱

مناسبت دوم: نهم شعبان، میلاد سرور امام حسین علیه السلام و روز پاسدار ۱۱۲

مناسبت سوم: چهارم شعبان، روز ولادت حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام ۱۱۵

مناسبت چهارم: پنجم شعبان، روز ولادت حضرت امام زین العابدین علیه السلام ۱۱۶

مناسبت پنجم: یازدهم شعبان، ولادت حضرت علی اکبر علیه السلام و روز جوان ۱۱۷

مناسبت ششم: پانزدهم شعبان، ولادت حضرت علی نقی علیه السلام، سر، امام زمان علیه السلام و روز جهانی

مستضعفان ۱۱۸

مناسبت هفتم: آخرین جمعه ماه شعبان، روز عیدار و بی مساجد ۱۲۰

بخش نهم: ماه مبارک رمضان ۱۲۱

حلول ماه مبارک رمضان ۱۲۱

مناسبت اول: دهم رمضان، وفات حضرت خدیجه علیه السلام (سال دهم بعثت) ۱۲۵

مناسبت دوم: دوازدهم رمضان، عقد اخوت و برادری میان رسول خدا صلی الله علیه و آله و حضرت

علی علیه السلام ۱۲۵

مناسبت سوم: پانزدهم رمضان، ولادت سبط اکبر نبی، حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام ۱۲۶

مناسبت چهارم: ۱۵ تا ۲۱ رمضان، هفته کمک به محرومان و مستضعفان ۱۲۷

مناسبت پنجم: هیجدهم رمضان (شب نوزدهم)، نخستین شب قدر ۱۲۹

مناسبت ششم: نوزدهم رمضان، ضربت خوردن حضرت علی علیه السلام ۱۳۰

مناسبت هفتم: بیستم رمضان (شب بیست و یکم)، دومین شب قدر ۱۳۰

- مناسبت هشتم: بیست و یکم رمضان، روز شهادت حضرت امیر مؤمنان علی علیه السلام ۱۳۱
- مناسبت نهم: بیست و دوم رمضان (شب بیست و سوم)، سومین روز قدر ۱۳۲
- مناسبت دهم: آخرین جمعه ماه مبارک رمضان، روز جهانی قدس ۱۳۲
- مناسبت یازدهم: ۲۹ رمضان (شب سی ام)، وداع با ماه مبارک رمضان ۱۳۴

بخش دهم: ماه شوال ۱۳۵

- مناسبت اول: عید فطر، اول شوال ۱۳۵
- مناسبت دوم: یازدهم شوال، وفات حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام ۱۳۶
- مناسبت سوم: پانزدهم شوال، شهادت حضرت حمزه علیه السلام ۱۳۷
- مناسبت چهارم: بیست و پنجم شوال، شهادت حضرت امام صادق علیه السلام ۱۳۷

بخش یازدهم: ماه ذی قعدة ۱۳۹

- مناسبت اول: یکم ذی قعدة، ولادت حضرت معصومه علیها السلام و روز ملی دختران ۱۳۹
- مناسبت دوم: یکم تا هفتم ذی قعدة، هفته حج ۱۳۹
- مناسبت سوم: یازدهم ذی قعدة، ولادت حضرت عباس علیه السلام موسی الرضا علیه السلام ۱۴۲
- مناسبت چهارم: یکم تا یازدهم ذی قعدة، دهه رحمت ۱۴۳
- مناسبت پنجم: بیست و سوم ذی قعدة، روز زیارت امام رضا علیه السلام از دور و نزدیک ۱۴۳
- مناسبت ششم: بیست و پنجم ذی قعدة، روز حواله ارض (پهن شدن زمین از زیر کعبه بر روی آب) ۱۴۴
- مناسبت هفتم: سی ام ذی قعدة، شهادت امام جواد علیه السلام ۱۴۵

بخش دوازدهم: ماه ذی حجه ۱۴۷

- مناسبت اول: یکم ذی حجه، ازدواج امام علی علیه السلام و حضرت زهرا علیها السلام، روز ارج جوانان ۱۴۷
- مناسبت دوم: هفتم ذی حجه، شهادت امام باقر علیه السلام ۱۴۹
- مناسبت سوم: نهم ذی حجه، روز عرفه (روز نیایش) ۱۵۰
- مناسبت چهارم: نهم ذی حجه، شهادت حضرت مسلم علیه السلام ۱۵۲
- مناسبت پنجم: دهم ذی حجه، عید قربان ۱۵۳
- مناسبت ششم: نهم تا سیزدهم ذی حجه، ایام حج ۱۵۴
- مناسبت هفتم: پانزدهم ذی حجه، میلاد پر سرور امام هادی علیه السلام ۱۵۴

مناسبت هشتم: هیجدهم ذی حجه، عید سعید غدیر خم، انتخاب امام علی علیه السلام از سوی خدا

به جانشینی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله ۱۵۴

مناسبت نهم: بیست و چهارم ذی حجه، روز مباهله پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله با مسیحیان نجران و روز

انگشتر بخشی حضرت علی علیه السلام ۱۵۶

مناسبت دهم: بیست و پنجم ذی حجه، نزول سوره هل ائی (دهر) در شأن خانواده حضرت

علی علیه السلام و روز خانواده ۱۵۷

وساحه

پرسش‌مندی از عمل ابرار معتبر و مؤثری است که راه به پاسخ و یقین می‌برد که نهاده‌ینه کردن آب به معنای یاری رساندن به مخاطبان برای رسیدن به سرمنز ملقصور در جاد تعلیم و تکامل است.

هم سؤال از علم خیزد هم جواب همچو خار و گل که از خاک است و آب به‌راستی اگر بتوان مخاطبان را به حصص پرسش‌مندی مجهز کرد و به آنها آموخت که طرح پرسش، کلید دسترسی به پاسخ‌های بزرگ است راه پریچ و خم آموختن هموارتر خواهد شد. زیرا داشتن پرسش، مجهز شدن به چراغی است که می‌تواند کوره راه‌های نادانستن و پیمرد. پرسش چراغی در دست است برای عبور از کوچه‌های تاریک نادانی تا رسیدن به صبح روشن دانایی. این اعتبار تا بدانجا است که منزلت آدمی را به پرسش‌مندی می‌دانند که در دل و دیده‌اش موج می‌زند و نه فقط پاسخ‌هایی که در ذهن وارد.

امام محمد باقر (علیه السلام) می‌فرماید: «أَلَا إِنَّ السُّؤَالَ مِفْتَاحُ الْعِلْمِ» و پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرماید: «أَلَا إِنَّ السُّؤَالَ مِفْتَاحُ الْعِلْمِ» و پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرماید: «أَلَا إِنَّ السُّؤَالَ مِفْتَاحُ الْعِلْمِ» و پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرماید: «أَلَا إِنَّ السُّؤَالَ مِفْتَاحُ الْعِلْمِ»

اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرماید: «دانش خزینه‌هایی دارد که پرسش کلیدشان می‌باشد. پرسش کلید است تا خدا بر شما رحمت کند؛ زیرا او چهار کس را در این باره پاداش می‌دهد: پرسش‌گر، آموزگار، شنونده و دوستدار آنها.»^۱ در این روایت آنچه زیاد جلب

توجه می‌کند در کنار هم نهاده شدن شأن پرسشگر با معلم و متعلم است. رسانه ملی می‌تواند سطح علمی مخاطبانش را از نظر تعداد و کیفیت پرسش‌هایی که طرح می‌کند محک زند. پرسش ترازوی قابل اعتمادی است برای وزن دانش افراد و اینکه مخاطب یا فراگیر ما چه می‌خواهد و چه باید به او آموزش داد و از آن مهم‌تر چگونه باید آموزش داد. یادگیری پایدار در صورتی اتفاق می‌افتد که یاددهنده بر اساس پرسش‌های مخاطب طرز یاددهی خود را پیرامونی کند و هم از آن رو فرایند یادگیری را دوام بخشد. این یک قانون است. گزیده مقبول در واقع یک شنونده قابل است. به همین قیاس پرسش‌گر هم قیاس یک پاسخ‌دارنده قابل است.

امام علی (علیه السلام) هرگاه خوب سؤال کند دانا شود و هر که دانا باشد خوب سؤال کند».

از این رو در اثری که با عنوان پرسش‌های مصاحبه‌ای برای مناسبت‌های قمری در پیش روی دارید به سؤالانی پرداخته شده است تا با درگیر کردن ذهن مخاطبان در معادله‌ای ناخواسته، آنها را به تسوی پاسخ‌دهی سوق داده و یا عطش رسیدن به پاسخ‌های منطقی را در آنان زنده نماید. گفتنی است به دلیل وجود مخاطبان عام در بحث مناسبت‌های قمری سعی شده است سطح مخاطبان عام در پرسش‌ها رعایت شود علی‌رغم اینکه در طرح سؤالات سعی شده است تا به مباحث استدلالی و ریشه‌ای به نوعی دامن زده شود تا سبب بالندگی مخاطبان گردد. در پایان لازم است تا از زحمات جناب آقای مهمل بهرام نسب در تدوین این اثر تشکر و قدردانی شود.

انه ولی‌التوفیق

اداره کل پژوهش

مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما

پیش‌گفتار

شیوه پرسش و پاسخ در آموزش معارف و یادگیری آنها، شیوه‌ای تأثیرگذار، کم‌هزینه و جذاب است. یکی از روش‌های به کارگیری این شیوه در رسانه، انجام مصاحبه با مردم است. در ضمن آن پرسش و پاسخی مطرح می‌شود و این فرآیند به انتقال آموزه‌ای اخلاقی به مخاطب رسانه می‌انجامد. از موضوعاتی که جا دارد در مصاحبه‌ها مورد استفاده و تأکید قرار گیرد، مناسبت‌های ماه‌های قمری است، زیرا در این مناسبت‌ها مخاطب با شخصیت‌های معصوم شیعه و ایام و زمان‌های مبارک و مقدس آشنا می‌شود. آنچه این نوشتار به آن پرداخته است طرح سؤالاتی برای مصاحبه در موضوع مناسبت‌های ماه‌های قمری است. در این کار، از سیره رفتاری و روایات اهل بیت (علیهم‌السلام) استفاده فراوانی شده و در پرسش‌ها و بعضاً پاسخ‌های پیشنهادی، اشراپ شده است. امید است این مجموعه به مرحله عمل بیانجامد و نتیجه آن، برداشته شدن گامی کوچک در ترویج فرهنگ رفتاری و اخلاقی معصومین (علیهم‌السلام) باشد.